

Pramenný význam literárního, sběratelského a výtvarného díla Ludvíka Kuby

Na příkladu výzkumu lužickosrbských smyčcových chordofonů

PhDr. Petr Kalina, Ph.D.

8.3.2024

Wulke husle

Kwasne huslički

Literární dílo

Z hlediska hudebních nástrojů je nejcennější Kubovo literární dílo vzniklé po jeho první návštěvě Lužice v dubnu až květnu 1886.

- Výskyt hudebních nástrojů
- Jména tradičních hráčů (včetně vnější a společenské charakteristiky)
- Údaje o soudobé distribuci repertoárů tradičních hudebních nástrojů
- Charakteristika příležitostí užívání hudebních nástrojů
- Organologický popis obou typů houslí
- Deskripce hráčské techniky a držení nástrojů při hře
- Zachycení dobové nářeční lexiky (názvy hudebních nástrojů a jejich částí, terminologie související s jejich používáním)
- Objev malých lužickosrbských houslí

„...my tomu říkáme smók nebo wódżeńc...”

wódżenc X hudżenc

Hudebně-sběratelské dílo

Reja

2. Z Haslowa a Khróscic.

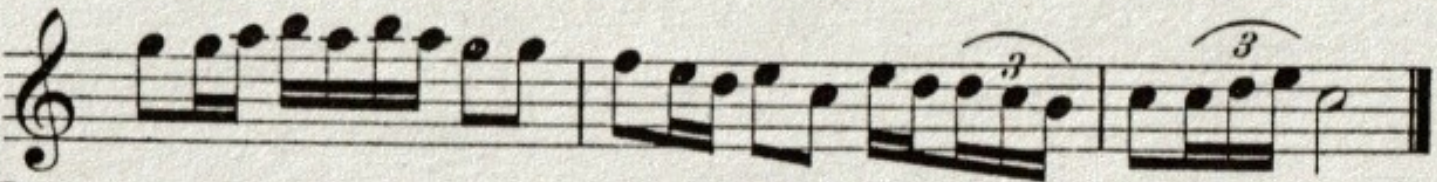
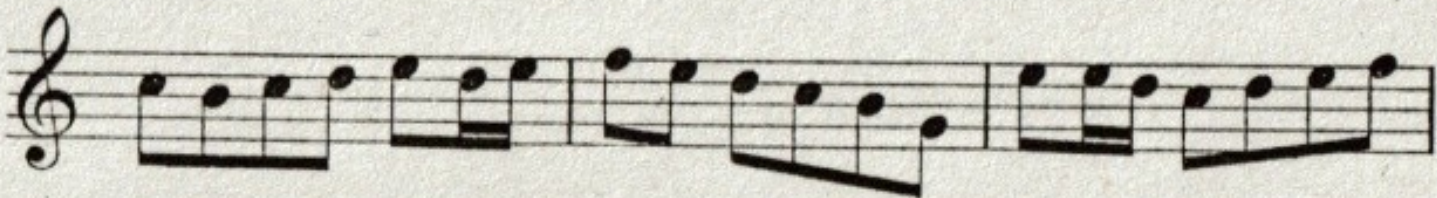
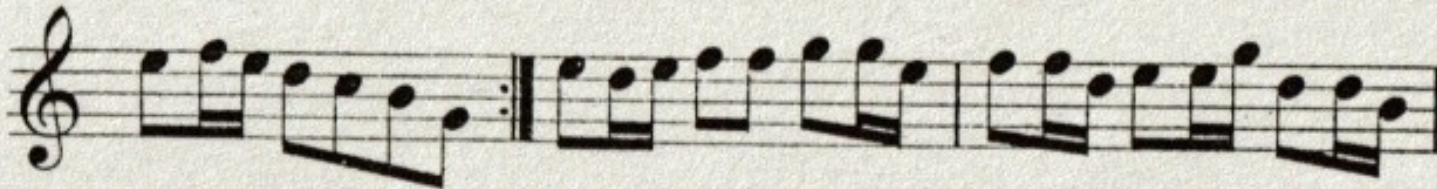
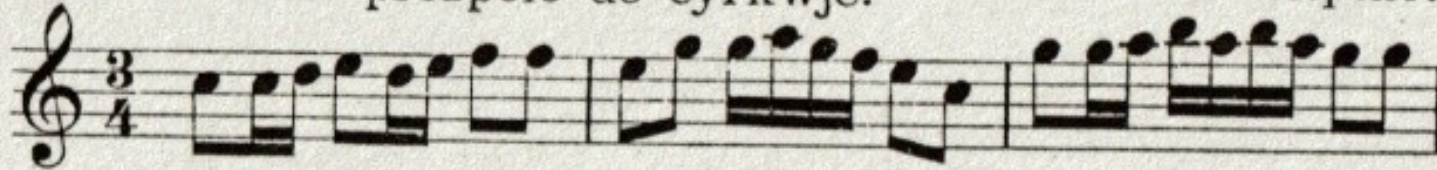
Sta-rej bu-dže-moj, šě-rej bu-dže-moj, že-nje wja-cy
rej'-wać njeb'-dže-moj! Sta-rej bu-dže-moj, šě-rej bu-dže-moj,
že-nje wja-cy rej'-wać njeb'-dže-moj.

Tuta reja z druhim textom bu wot M. Hórnika podata w Časopisu Maćicy Serbskeje l. 1868, str. 89. Melodija so tudy znowa podawa, zo by so púznało, kak „here“ hlós přeměnja.

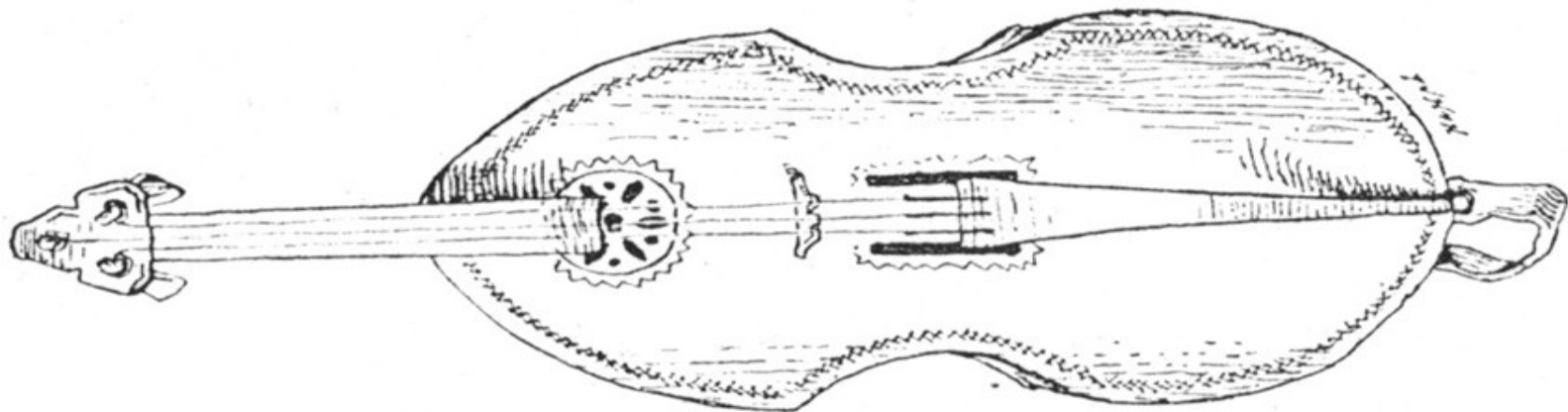
Kwasne přezpólo

48. Kwasne přezpólo do cyrkwje.

Ze Slepoho.

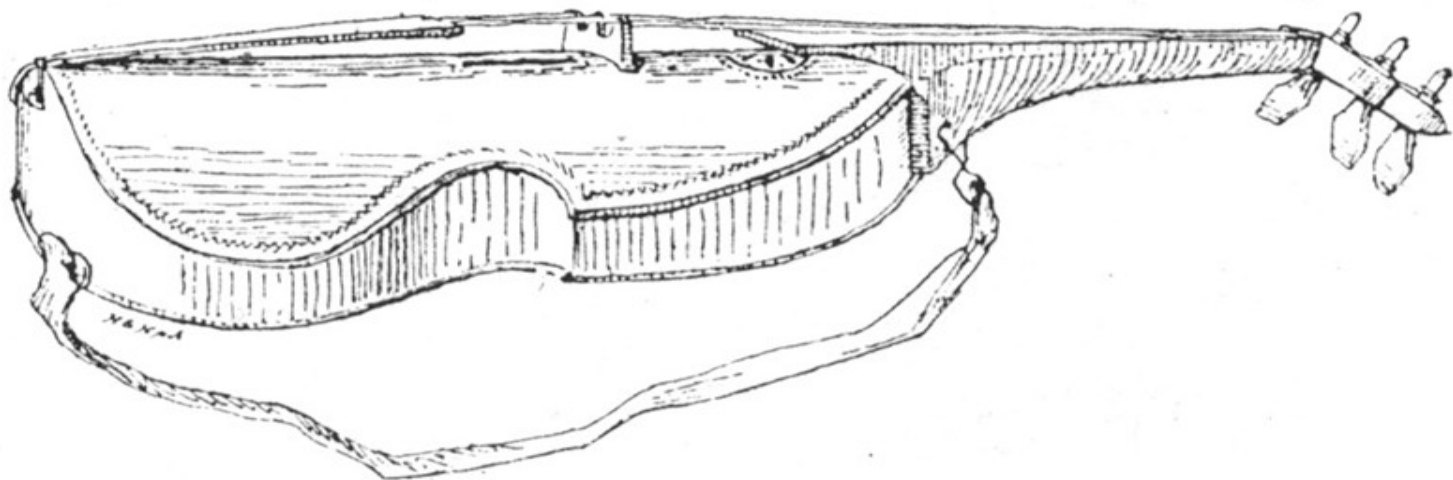

Při tom so njespěwa, ale jenož „juska“

„Serbské husle.“

Pohled s hora.

„Serbské husle.“

Pohled se strany.

Držení velkých lužickosrbských houslí pod bradou „překáží spodní, velice zvýšený konec, jež nelze pod bradou umístiti a kdyby i bylo lze, pak zase oblošť svrchní desky činí nemožným housle pod bradou přidržovati; při nejmenším nátlaku by vyklouzly. Husle nutno držeti zcela jiným způsobem, k čemuž musí pomáhati i šanda, volně k oběma koncům huslí připevněná. Způsob ten bude lze sobě představití nejlépe, popíšu-li, jak si herc počínal, chystaje se ku hře. [...] Podržel si nástroj pravou rukou, načež levou paži provlékl šandou; potom toutéž rukou uchopil housle za šíji a přiložil [...] do prostřed prsou, při čemž vypjal levý loket, aby se šanda napjala a housle více k tělu přitiskla. [...] Husle položeny jsou tak, aby osa, šířkou huslí vedená, svisle dolů splývala, a poněvadž se musí smyčec smykati rovnoběžně s ní, pohybuje se taktéž ve směru svislém, nahoru a dolů. Jinak řečeno: housle jsou přiloženy na hrud' tak, aby ji dělily na polovici pravou a levou. Podélná pak osa huslí jest vodorovná, kolmo do prostřed prsou směřující.”

